

Kelionė į Aukštadvario regioninį parką

Nors Lietuvos

Orchidėjininkų draugija yra visai jauna organizacija, nemaža dalis jos narių pažįsta vieni kitus ir bendrauja ne vienerius metus.

Viskas prasidėjo nuo pažinčių, užsimezgusių virtualioje erdvėje ieškant informacijos apie orchidėjas ir jų auginimą. Bėgant laikui išsiplėtė ne tik entuziastų ratas, bet ir jų interesai. Gausinamos privačios gegužraibinių augalų kolekcijos, jau kuris laikas su bendraminčiais organizuojamos kambarinių augalų parodos. Nekeista, kad vis aktyviau domimasi ir Lietuvoje natūraliai augančiais gegužraibiniais, o vienas iš būdų juos geriau pažinti yra augimviečių lankymas, jau tampantis gražia tradicija. 2008 m. birželio pradžioje žavėjomės plačialapėmis klumpaitėmis (*Cypripedium calceolus*) paežerėse prie Vilniaus. 2009 m. birželį braidėme po Dzūkijos

nacionaliniame parke plytinčias pelkes. Šiais metais orchidėjininkai aplankė Aukštadvario apylinkes.

vykome aplankyti netoliese gyvenančio LOD valdybos nario Mindaugo Rylos. Šiltnamis su vasarai įkurdintomis

Smulkiažiedė gegužraibė (*Orchis ustulata*), I. Stanevičius, 2009

Saulėtą birželio dvidešimtosios vidurdienį LOD nariai ir svečių teisėmis dalyvaujantys sukulėtų augintojai rinkosi sutartoje vietoje – prie Trakų apylinkėse plytinčio Plomėnų ornitologinio draustinio. Susitikimo vieta buvo pasirinkta neatsitiktinai –

orchidėjomis bei tilandsijomis sudomino daugelį apsilankusiųjų. Daug dėmesio sulaukė ir šeimininkų rožynas. Visiems iki soties atsigrožėjus puoselėjamais augalais, ekskursijos dalyviai sėdo į transporto priemones ir pajudėjo pagrindinio tikslo link.

Plačialapė klumpaitė (*Cypripedium calceolus*). I. Stanevičius, 2008

Aukštadvario regioninis parkas buvo įsteigtas siekiant išsaugoti Verknės ir Strėvos ežeringų aukštupių kraštovaizdį, jų gamtinę ekosistemą, didelę augalų ir gyvūnų įvairovę, kultūros paveldo vertybes, jas tvarkyti ir racionaliai naudoti. Parkas yra pietryčių Lietuvoje, vaizdingoje Dzūkų aukštumoje. Beveik visa teritorija yra Trakų rajone, tik nedidelė šiaurės vakarinė dalis priklauso Prienų ir Kaišiadorių rajonams. Parko plotas – 17 240 ha, jame išskirta Mergiškių gamtinis rezervatas ir 15 draustinių: Antakmenių,

Tabaliukų, Verniejaus, Strėvos ištakų hidrografiniai, Mergiškių, Saloviškių, Spindžiaus, Strėvos aukštupio, Verknės, Vilkokšnio, Verknės aukštupio kraštovaizdžio, Skrebio botaninis, Verknės botaninis – zoologinis, Mošos archeologinis, Aukštadvario urbanistinis.

Kelionės maršrutas vedė Aukštadvario regioninio parko miškais ir paežerėmis. „Ginkluoti“ guminiiais batais ir uodus baidančiomis priemonėmis klaidžiais takais nužingsniavę ne vieną kilometrą ekskursijos dalyviai gali pasigirti šį kartą gyvai pamatę 10 iš 36 Lietuvoje randamų gegužraibinių augalų rūšių: šliaužiančiąją sidabriukę (*Goodyera repens*), dvilapę blandį (*Platanthera bifolia*), kiaušininę dviguonę (*Listera ovata*), pelkinį skiautalūpį (*Epipactis palustris*), tamsialapį skiautalūpį (*Epipactis*

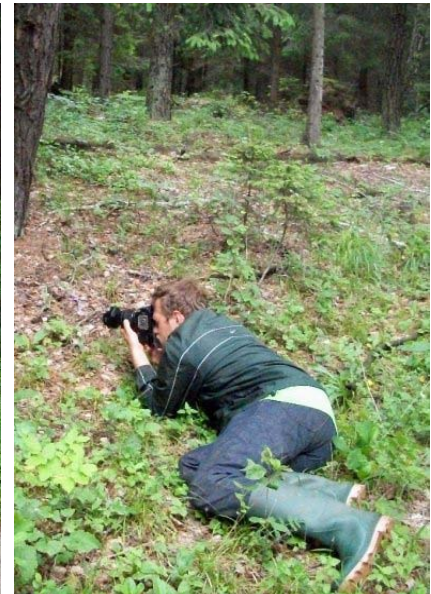

Dvilapė blandis (*Platanthera bifolia*) (*atrорubens*), aukštąją gegūnę (*Dactylorhiza fuchsii*), baltijinę gegūnę (*Dactylorhiza baltica*), raudonąjį garbenį (*Cephalanthera rubra*), vienalapį gedutį (*Malaxis monophyllos*) ir plačialapę klumpaitę (*Cypripedium calceolus*). Nors klumpaičių žiedais pasigrožėti nepavyko (matytieji augalai buvo peržydėję, kai kurie su jau užmegztomis sėklų dėžutėmis), nudžiugino faktas, kad kritiškos

būklės populiacija per keletą pastarųjų metų padidėjo trigubai. Yra vilties, kad palaikant tinkamą augimvietės apsaugą ir priežiūrą ją pavyks išsaugoti ir išplėsti. Nematėme ir šliaužiančiosios sidabriukės bei abiejų skiautalūpių žiedų, kadangi šie augalai dar tik ruošėsi žydėjimui. Tiesa, sidabriukę įdomi ir nežydinti – ją būtų galima vadinti gražialape orchidėja, taigi, ekskursijos dalyviai susidomėję studijavo jos lapų ornamentus. Daug emocijų sukėlė įspūdingieji raudonieji garbeniai. Reikia pastebėti, kad Aukštadvario regioniniame parke matyti garbeniai gerokai smulkesni už 2009 m. matytus Dzūkijoje. Galima manyti, kad su laiku tankėjant miškui šviesiamėgiams augalams ima trūkti šviesos, o tai gali kelti rimtą grėsmę populiacijos likimui. Ekskursijos dalyviai stebėjosi smulkučiais vienalapio gedučio ir kiaušininės dviguonės

Mes – pasiruošę. A. Ivaškevičiūtė 2010

Štai taip fotografuojamos orchidėjos

Aukštoji gegūnė (*Dactylorhiza fuchsii*),
A. Ivaškevičiūtė 2010

žiedeliais, mėgavosi dvilapės
blandies aromatu.

Susėdę prie bendro
pietų stalo ir pasistiprinę
aptarėme kartu su
bendraminčiais organizuotą
gegužės paskutinį savaitgalį
Raudondvaryje įvykusią
kambarinių augalų parodą „Žali
horizontai“, pradėjome planuoti
pasiruošimus parodai „Augalų
labirintai“, kurį rudenį vyks
Vilniuje. Šis susitikimas buvo
puiki proga susitikti su
bendraminčiais, susipažinti su

Raudonasis garbenis (*Cephalanthera rubra*), I. Stanevičius

naujais draugijos nariais ir
gyvai aptarti Lietuvos
Orchidėjininkų draugijos
reikalus. Nereikia pamiršti ir
pakeliui suvalgytų žemuogių,
surinktų grybų, sudainuotų
dainų bei fotoaparatais
užfiksuotų vaizdų...

Ypatingai dėkojame per
miškus vedusiems Raimondui
Čiupliui ir Mindaugui Rylai.

Jurga Motiejūnienė

Raudonasis garbenis (*Cephalanthera rubra*), R. Pileičikas

Šliaužiančioji sidabriukė (*Goodyera repens*), A. Ivaškevičiūtė 2010